

УДК 282(477.83/.86)" 1944/1964"

Діана СЕМКОВИЧ

*Парафія Стрітєння Господа нашого Ісуса Христа УГКЦ***СТАНОВИЩЕ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ
У ГАЛИЧИНІ В 1944-1964 РР.**

У статті проаналізовано конфесійні зміни у Римо-католицькій церкві на території Галичини у 1944-1964 рр. Основну увагу приділено антицерковній політиці радянських органів влади, спрямованій на різке обмеження діяльності РКЦ у Львівській, Дрогобицькій, Тернопільській областях та особливо у Станіславській області.

Ключові слова: *Римо-католицька церква, Галичина, римо-католицьке духовенство, державно-церковні відносини.*

Після проголошення незалежності України склалися сприятливі умови для досягнення реальної релігійної свободи. Це дало поштовх для активного вивчення становища і діяльності Римо-Католицької Церкви. Переважно увага дослідників при цьому зосереджується на релігійному житті у всеукраїнському контексті. Локальні ж особливості діяльності римо-католицьких громад залишаються мало дослідженими. Значний науковий інтерес становить конфесійне життя РКЦ у Галичині в 1944-1964 рр.

Основу для написання публікації склали матеріали Державного архіву Івано-Франківської області (ДАІФО) та Державного архіву Львівської області (ДАЛО). Використані документи дали змогу провести комплексне дослідження становища Римо-Католицької Церкви (РКЦ) на території Галичини в 1944-1964 рр. та проаналізувати вплив політики радянського керівництва на римо-католицьку конфесію.

Доповнюють цю архівну базу опубліковані Я. Стоцьким частина архівних джерел Державного архіву Тернопільської області (ДАТО) - за період 1946-1989 рр. у книзі «Українська Греко-Католицька Церква і релігійне становище Тернопільщини» [15]. В. Сергійчук опублікував архівні матеріали Центрального державного архіву громадських об'єднань України (ЦДАГОУ), що хронологічно охоплюють період 1920-1980 рр. в праці «У боротьбі за рідну віру: римо-католики України завжди були несхитні» [12].

Особливості політики радянської влади щодо Римо-Католицької Церкви у перші повоєнні роки і в період часткової лібералізації партійно-тоталітарної системи за правління М. Хрущова досліджували П. Панченко [11], В. Байдич [2], О. Калакура [8], Е. Бистрицька [3], О. Григоренко [6] та деякі інші. У своїх працях науковці зосереджували увагу на антирелігійній політиці радянської влади, подекуди оминаючи територіальні особливості її реалізації.

Більш комплексно локальні особливості становища РКЦ у західних областях України досліджували А. Моренчук [10], Я. Стоцький [13], Т. Дідух

[7], І. Андрухів [1]. У працях цих вчених ґрунтовно висвітлено деякі аспекти діяльності РКЦ у період антирелігійної кампанії радянської влади, проте ряд проблем потребують більш ґрунтовного висвітлення.

Метою даної праці є дослідження конфесійного життя РКЦ у Галичині в контексті антицерковної політики повоєнного періоду у 1944-1964 рр. Мета спрямовує дослідницьку діяльність і визначає розв'язання таких завдань: висвітлення становища РКЦ на території Львівської, Дрогобицької (у 1959 р. об'єднана з Львівською), Тернопільської і Станіславської (з 1962 р. - Івано-Франківська) областей та аналіз заходів радянської влади у реалізації політики обмеження права громадян на задоволення релігійних потреб.

9 вересня 1944 р. в Любліні Голова Ради Народних Комісарів Української Радянської Соціалістичної Республіки (УРСР) Микита Хрущов і керівник Польського Комітету Національного визволення Едвард Осубка-Моравський підписали Угоду про евакуацію українського населення з території Польщі і польських громадян з території України [13, с. 35]. Акція тривала до 1946 р. і прикривалась гаслом - «обмін населенням», хоча, по суті, це була примусова депортація за етнічною ознакою. Опір цим заходам чинило як українське, так і польське населення. Переселення поляків із Галичини до Польщі призвело до змін у конфесійному житті краю. Це насамперед торкнулось РКЦ.

Католицьке духовенство сприймалось владою як вороже налаштоване угруповання, яке діє за вказівками Папського престолу із Ватикану. Останній, в свою чергу, нібито організовував систематичні нападки у різній формі проти СРСР. Тож про жодну толерантність до духовенства і віруючих католиків не могло й бути мови.

В 1944 р. римо-католицькі громади Галичини належали до Львівської архідієцезії Римо-Католицької Церкви. Її митрополитом був архієпископ Болеслав Твардовський (до листопада 1944 р.), після його смерті - Євгеніюш Базяк. Капітула складалася з львівського декана о. Дюшинського і каноніка о. Горлинського та курія з канцлера о. З. Галуневича і нотаріуса о. Чесоцького, секретарем був о. Гумоль. У березні 1946 р. архідієцезія була перенесена до Любачова і капітула у Львові була розпущена у зв'язку з масовим виїздом польського населення і католицького духовенства до Польщі [13, с. 45].

За попередніми даними уповноваженого Ради у справах релігійних культів (РСРК) з жовтня 1944 р. до 1 січня 1946 р. кількість костелів на території Львівської архідієцезії Римо-Католицької Церкви різко скоротилася з 1 099 до 277, парафій - із 400 до 79, ксьондзів - із 754 до 135 [9, с. 105]. Так, у Львівській області нараховувалося наприкінці 1944 р. 285 костелів, з них 124 - парафіяльних і 161 - каплиця, у котрих служило 180 ксьондзів, проте вже станом на 1946 р. залишилося тільки 18 діючих храмів. У Дрогобицькій області налічувалося 114 костелів у 1944 р., а в 1946 р. залишилися діючими 36. У Тернопільській області станом на 1 грудня 1945 р. діючим був 131

костел, де працював 61 священник, діючими в 1946 р. залишилися 83 костели [15, с. 93]. На території Станіславської області також збереглася тенденція до зменшення кількості римо-католицьких парафій, зокрема на жовтень 1944 р. було 92 громади, на липень 1945 р. - 53 [16, арк. 20-21], на січень 1946 р. - 8, на серпень 1946 р. - тільки 4 зареєстровані громади і всього два ксьондза [17, арк. 64].

Примусова міграція польського населення із Галичини суттєво вплинула на різке скорочення кількості римо-католицьких громад і духовенства. Вже на початок 1948 р. залишилося у Львівській області 12 громад РКЦ, 8 ксьондзів; у Дрогобицькій області - 17 громад, 17 ксьондзів; у Тернопільській області - 11 громад, 6 ксьондзів; у Станіславській області - 4 громади, 2 ксьондзи [12, с. 103]. Статистичні дані про ситуацію в зазначених областях часто містять незначні суперечності й неточності, які часто траплялись у доповідних записках. Це, насамперед, було зумовлено швидкими темпами евакуації етнічного польського населення, що не давало змогу оперативно вносити зміни у статистичні дані. До того ж, духовенство і діючі костели бралися лише місцевими органами влади на тимчасовий облік, не існувало єдиного реєстру.

Пустуючі ж костели передавалися під культурні цілі місцевим органам влади. Молитовні будинки переобладнувалися під спортзали, бібліотеки, читальні, лекторії, кінотеатри [20, арк. 44]. Була поширена практика використовувати культові споруди як складські приміщення чи виробничі цехи [18, арк. 66, 68, 73, 74]. Рідше костели передавалися вірним РПЦ. У цьому не було гострої проблеми, адже православні громади займали церкви УГКЦ [15, с. 196]. Храми, які під час Другої світової війни зазнали значних пошкоджень, звичайно, ніхто не відбудовував і не реставрував. Вони використовувалися як будівельний матеріал у господарських цілях місцевих органів влади або ж просто місцевим населенням для особистих потреб [18, арк. 69, 84, 98]. Проте костели, які були внесені до списку пам'яток історії і архітектури відновлювались, але це були поодинокі випадки (кафедральний костел у м. Тернополі) [12, с. 147]. Велика кількість святинь залишалася зачинена і не використовувалась для жодних цілей.

Уповноважений РСРК постійно отримував вказівки щодо основних напрямків роботи з віруючими і духовенством РКЦ, і щоразу вони все більше обмежували членів громад. Так, у листі за січень 1947 р. зазначалося: слід додатково і всесторонньо вивчити особистість кожного ксьондза; в чому виявляється його активність - чи часто відвідує своїх парафіян вдома, про що з ними розмовляє, чи навчає Закону Божого; визначити політичні погляди священнослужителя - як він ставиться до господарсько-політичних заходів радянської влади; детально характеризувати кожну громаду та її актив; з'ясувати активність самих віруючих, як часто виконують релігійні обряди, збирають гроші тощо; виявляти й особливо ретельно вивчати діяльність різних масових організацій католиків («ружанці», молодіжні організації тощо) [19, арк. 24-23].

Особливо детальні характеристики склалися на священнослужителів. Наприклад, у характеристиці на ксьондза В. Ольшовського, який проводив богослужіння у м. Станіславі, зазначалося, що він неодноразово згадує під час молінь Папу Римського [20, арк. 31]. Вже в 1949 р. ця негативна характеристика відіграла чи не головну роль в арешті і репресіях, що були застосовані щодо кс. В. Ольшовського [24, арк. 306]. Така тенденція була непоодиноким і охоплювала всю територію Галичини. Парох костелу св. Антонія у Львові кс. І. Хвірут був ув'язнений на 5-річний термін. Отець Р. Керницький, служитель кафедрального храму у Львові, був засуджений на 4-річний термін.

У діяльності ксьондзів детально фіксувалися випадки виїзду в інші міста з приводу різних особистих цілей. РСРК, насамперед, цікавило чи священнослужителі проводять служби у костелах відвідуваних міст. У випадку порушення чинного законодавства до ксьондза повинні бути прийняті міри для припинення незаконної діяльності служителів католицького культу - зняття з реєстрації, розпуск виконавчого органу костелу [23, арк. 95]. Таке «порушення» було вдалим приводом для зняття громади з реєстрації.

Натомість реєстрація католицьких громад, яка була передбачена законодавством, і надання костелів для потреб вірних були поодинокими випадками. Хоча громади виконували всі безпосередні вимоги: організовували виконавчі органи - «двадцятки», ревізійні комісії. Проте уповноважені РСРК категорично відмовляли в реєстрації, обґрунтовуючи рішення браком священників і костелів, які були успішно націоналізовані і використовувались для потреб місцевої влади. Прохання громад про можливість запросити ксьондза з іншої області УРСР, категорично відхилялися. Тож у кінці 40-х рр. ХХ ст. збереглася тенденція попередніх років - зняття католицьких громад та священнослужителів з реєстрації і відмова вірним у реєстрації. Вірні ліквідованих римо-католицьких парафій не припиняли свою релігійну діяльність і продовжували збиратися на молитовні зустрічі нелегально. Уповноважені РСРК інколи фіксували більшу кількість незареєстрованих громад, ніж зареєстрованих (у кінці 1960 р. в Тернопільській області 9 і 6 відповідно).

Ефективність даної антицерковної політики радянської влади можна побачити у кількісному зменшенні парафій РКЦ у Галичині. Так, на 1951 р. у Львівській області було 16 діючих костелів і 6 ксьондзів, така чисельність збереглася й у 1953 р. [13, с. 221]. У Дрогобицькій області у вище вказані роки кількість діючих костелів була такою - 10 і 6 відповідно [32, арк. 17]. У Тернопільській області - 8 діючих парафій і 5 ксьондзів [15, с. 194]. У Станіславській області - 4 [25, арк. 53] і 2 відповідно [26, арк. 54] у 1951 р., 3 діючі костели [27, арк. 30] і 2 ксьондзи [28, арк. 37] у 1953 р.

Смерть Й. Сталіна 5 березня 1953 р. викликала надії на припинення репресій щодо РКЦ. Частина ув'язнених священнослужителів була звільнена за амністією, частина - реабілітована. На початку політики «відлиги», що

проводилась після приходу до влади першого секретаря Центрального комітету Комуністичної партії Радянського Союзу (ЦК КПРС) М. Хрущова (1953-1964), офіційно було визнано порушення чинного законодавства при боротьбі з РКЦ. Протягом 1954 р. ЦК КПРС двічі ухвалює постанови стосовно атеїстичної пропаганди: «Про великі недоліки в науково-атеїстичній пропаганді та заходи для її поліпшення» (7 липня) та «Про помилки в проведенні науково-атеїстичної пропаганди серед населення» (10 листопада). Однак постанови ЦК КПРС містили заклики до викриття реакційної суті, переглядали й засуджували «примиренську» церковну політику [10, с. 27].

У 1956 р. у Львівській області було зареєстровано 10 діючих костелів і 8 ксьондзів. Діючі храми відвідували віруючі не тільки тих населених пунктів, де знаходились костели, але й віруючі з сусідніх районів та областей. Чисельність католиків постійно зменшувалася через виїзд поляків на постійне місце проживання до Польщі [15, с. 371].

Повернення з ув'язнення священників суттєво вплинуло на конфесійне життя римо-католиків Дрогобиччини. Станом на 1 січня 1956 р. на території області було зареєстровано 16 католицьких громад. Духовну обслугу даним громадам надавало 16 ксьондзів, з яких упродовж 1955 р. з ув'язнення повернулося 10 осіб. Зростання чисельності священників сприяло піднесенню релігійної активності серед римо-католиків. Це виявлялося у збільшенні відвідуваності костелів та виконання в них релігійних обрядів. Значні зміни відбулися у кількісному складі католиків у Дрогобицькій області через виїзд до Польщі, з понад 25 тис. залишилось близько 13-15 тис. вірних [7, с. 209].

У 1959 р. Дрогобицька область стала складовою частиною Львівської. В результаті об'єднання збільшилась і мережа громад РКЦ Львівщини. Так, на початок 1959 р. у Львівській області вже налічувалось 24 зареєстровані громади, в яких служили 7 ксьондзів [33, арк. 5].

У 1957 р. в Тернопільській області діяло 8 офіційно зареєстрованих громад римо-католиків зі своїми костелами, але в цьому ж році загальне число віруючих зменшилось. На січень 1958 р. на Тернопільщині були зареєстровані й надалі діяли офіційно 8 костелів. У цей же період уповноваженим П. Чазовим було виявлено 8 незареєстрованих громад із кількістю 431 вірних, якими опікувалися п'ять священників [15, с. 197].

Уповноважений РСРК по Станіславській області тов. Романов у 1956 р. в інформаційному листі, адресованому Уповноваженому РСРК при Раді Міністрів УРСР П. Вільховому, звітував про 3 діючі костели (м. Болехів, смт. Букачівці, м. Станіслав), 2 ксьондза (Я. Павеланіс, Ю. Сліпко) [29, арк. 7-8].

В черговому звіті уповноваженого РСРК по Станіславській області зазначалось, що у 1958 р. римо-католицька громада в селищі Букачівці саморозпустилась. Малочисельність цієї релігійної громади (до 40 поляків, які проживали в районі), і фізична слабкість ксьондза Ю. Сліпко стали частково причинами припинення діяльності. Костел було передано для використання під інші цілі. Що ж до римо-католицької громади в

м. Станіславі, то збереглась тенденція зменшення відвідуваності з причини продовження переселення поляків. В громаді нараховується до 1000 вірних. Відвідуваність костелу «колишніми греко-католиками» збільшується і перевищує кількість римо-католицьких парафіян. Відвідує цей костел і духовенство уніатів [30, арк. 3]. Звичайно, цей факт не міг не дратувати радянську владу, яка всіма можливими способами намагалась ліквідувати УГКЦ. Висока активність греко-католиків стала однією з причин щодо пошуку приводів розірвання договору на право користування костелом з громадою РКЦ.

В інформаційному звіті за 1960 р. про стан релігійних громад римо-католиків, наявних у Станіславській області зазначалося, що на даній території було дві зареєстровані громади, одна в м. Болехові, а інша - у м. Станіславі. Римо-католицька громада в м. Болехові РСРК при Раді Міністрів СРСР постановою від 19 грудня 1959 р. була знята з реєстрації як така, що саморозпустилась і костел переданий під спортивний зал Болехівської середньої школи. Римо-католицька громада м. Станіслава користувалась костелом, який знаходиться на обліку, як пам'ятка архітектури у Відділі будівництва і архітектури. Будівля потребувала ремонту. Це дало привід Відділу будівництва і архітектури пред'явити виконавчому органу релігійної громади і настоятелю вимогу, щодо проведення капітального ремонту на суму 600 тис крб. Члени громади просили про поступовий ремонт на протязі 10 років., прохання місцева влада відхилила. Народний суд 19 лютого 1960 р. прийняв рішення про розірвання договору на право користування костелом. Зрештою, громаду зняли з реєстрації, як малочисельну [31, арк. 36].

На початку 1960-х рр. наступ держави на релігію набирає нового оберту в зв'язку з прийняттям у 1961 р. на XXII з'їзді КПРС Програми партії. «Розгорнуте будівництво комунізму» вважалось неможливим без перемоги над релігією. При цьому вказувалось, що висока релігійність радянських людей не має соціальних коренів, а зумовлюється незадовільною антирелігійною пропагандою, пасивністю Комуністичної партії у цьому питанні та надмірними свободами, наданими державою релігійним конфесіям. Владою вкотре було розпочато потужний наступ на Католицьку Церкву [6, с. 95].

Наприкінці 1964 р. у Львівській області були діючими тільки 13 костелів: у Львові (кафедральний і св. Антонія), Золочеві, Самборі, Мостиській, Щирці, Новім Місті, Дунаєві, Пнікуті, Добромилі, Городку, Стрию і Поморянах. З них тільки 7 мали постійних парохів, в решті костелів громади самостійно проводили моління [14, с. 76].

На кінець 1964 р. у Тернопільській області діяло 6 релігійних громад римо-католиків (близько 1000 віруючих), котрі знаходились у м. Борщові, м. Кременці, м. Підволочиську, с. Галушинці Підволочиського району, с. Лосяч Борщівського району і с. Ридодуби Чортківського району. Ці громади обслуговували два священники: о. Я. Мацишин і о. Ю. Адамчик.

Обласний уповноважений С. Коваленко планував зняти з реєстрації половину цих громад, мотивуючи тим, що після смерті о. Ю. Адамчика, послабилась релігійність у Підволочиську, с. Лосяч і с. Ридодуби [13, с. 393].

З метою обмеження діяльності римо-католицьких громад всіх зареєстрованих священиків перевели на фіксовані оклади, які сплачувались з костельної каси, заборонили обслуговування більше однієї громади. Релігійні обряди в помешканнях віруючих чи за межами громади можна було здійснювати з дозволу уповноваженого. Заборонялося ксьондзам отримувати гроші від вірних, вводилася система квитанцій і обліку. Не вдалось оминати втручань і в сферу надання св. Таїнств, рекомендувалося сповідати раз на рік.

Підсумовуючи вище наведені факти, можна стверджувати, що політика радянської влади була спрямована на обмеження діяльності римо-католицьких громад і священиків з метою планомірного зниження чисельності, а в кінцевому результаті - ліквідації конфесійного життя на теренах Галичини. В досліджуваній період кількість зареєстрованих католицьких громад у Львівській і Тернопільській областях різко скоротилась, а на території Станіславської - всі парафії зняті з реєстрації. Незважаючи на намагання комуністичного режиму ліквідувати РКЦ на території Галичини, римо-католицькі громади, хоч і в значно меншій кількості, все ж продовжували існувати і зберігати віру своїх батьків.

Низка аспектів діяльності Римо-католицької конфесії у Галичині в перші повоєнні роки і в період хрущовської лібералізації ще потребує докладних досліджень. Насамперед це стосується діяльності католицьких священнослужителів і громад. Мало вивчене питання духовного і адміністративного керівництва римо-католицьких священиків, після перенесення архієпископії зі Львова до Любачова. Практично не досліджені архівні матеріали Львівської архієпископії перших повоєнних років. Потребує більшої уваги з боку дослідників також діяльність незареєстрованих католицьких громад і тих, які були зняті з реєстрації.

Джерела та література

1. Андрухів І. Релігійне життя на Прикарпатті: 1944-1990 роки. Історико-правовий аналіз / І. Андрухів - Івано-Франківськ, 2004. - 344 с.
2. Байдич В. Римо-католицизм у контексті розвитку державно-церковних стосунків в СРСР (1920-1960-ті рр.) [Електронний ресурс] / В. Байдич. - Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/12423/19-Baidych.pdf?sequence=1>.
3. Бистрицька Е. В. Східна політика Ватикану в контексті відносин Святого престолу з Росією та СРСР (1878-1964 рр.): Монографія / Е. В. Бистрицька. - Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. - 416 с.
4. Білас І. Г. Репресивно-каральна система в Україні. 1917 - 1953: Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз: У 2 кн. Кн. 1. / І. Г. Білас. - К., 1994. - 432 с.

5. Войналович В. А. Партійно-державна політика щодо релігії та релігійних інституцій в Україні 1940-1960-х років: політичний дискурс / В. А. Войналович. - К., 2005. - 741 с.
6. Григоренко О. П. Деякі аспекти становища Церкви в умовах радянської тоталітарної держави / О. П. Григоренко // Регіональні виміри міжконфесійних і церковно-державних відносин: збірник наукових праць Всеукраїнської наукової конференції (м. Хмельницьк, 25 листопада 2010 р.) / за наук. ред. проф. Л. Виговського, А. Колодного та Л. Филипович. - Хмельницьк, 2011. - С. 86-98.
7. Дідух Т. Г. Становище Римо-католицької церкви на території Дрогобицької області у 1953-1958 рр. / Т. Г. Дідух // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. - 2014. - Вип. 38. - С. 207-212. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/i-pdf/Npifznu_2014_38_43.
8. Калакура О. Поляки в етнополітичних процесах на землях України у ХХ столітті / О. Калакура. - К., 2007. - 508 с.
9. Лисенко О. Є., Розп'яті на хресті: католицькі конфесії України в період Другої світової війни / О. Є. Лисенко, В. В. Михайлюк. - К., 2003.
10. Моренчук А. А. Церковно-релігійне життя в Україні в 1953-1964 роках (на матеріалах західних областей): монографія / А. А. Моренчук. - Луцьк, 2009. - 196 с.
11. Панченко П. П. Релігійні конфесії в Україні (40 - і - початок 90-х рр.) / П. П. Панченко. - К., 1993. - 49 с. (Історичні зошити).
12. Сергійчук В. У боротьбі за рідну віру: римо-католики України завжди були непохитні / В. Сергійчук. - К., 2001. - 228 с.
13. Стоцький Я. Держава і релігія в Західних областях України: конфесійні трансформації в контексті державної політики 1944-1964 / Я. Стоцький. - К., 2008. - 510 с.
14. Стоцький Я. Римо-католицька церква в Західних областях України під тиском влади в хрущовський період / Я. Стоцький // Схід. - 2008. - № 5. - С. 73-78.
15. Стоцький Я. Українська Греко-Католицька Церква і релігійне становище Тернопільщини (1946-1989 рр.) / Я. Стоцький. - Тернопіль, 2003. - 432 с.
16. Державний архів Івано-Франківської області (ДАІФО). - Ф. Р-388. - Оп. 1. - Спр. 1.
17. ДАІФО. - Ф. Р-388. - Оп. 2. - Спр. 64.
18. ДАІФО. - Ф. Р-388. - Оп. 2. - Спр. 102 19/31.
19. ДАІФО. - Ф. Р-388. - Оп. 1. - Спр. 5.
20. ДАІФО. - Ф. Р-388. - Оп. 1. - Спр. 5.
21. ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 7.
22. ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 8.
23. ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 8.
24. ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 8.
25. ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 11.

- 26.ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 11.
- 27.ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 11.
- 28.ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 11.
- 29.ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 16.
- 30.ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 19.
- 31.ДАІФО. - Ф. Р-388с. - Оп. 1. - Спр. 22.
- 32.Державний архів Львівської області (ДАЛО). - Ф. П. 5001. - Оп. 17. - Спр. 56.
- 33.ДАЛО. - Ф. Р-1332. - Оп. 2. - Спр. 2.

Diana SEMKOVYCH

**THE POSITION OF THE ROMAN CATHOLIC CHURCH IN THE
GALICIA IN 1944-1964**

An article analyzes the changing of the Roman Catholic Church on the territory of Galicia in the years between 1944-1964. The main attention is focused on the anti-Church policy of the Soviet authorities, aimed at limiting the activities of Catholic Church in the Lviv, Ternopil, Drohobych region and especially in the Stanislaw region.

Keywords: *Roman Catholic Church, Galicia, Roman Catholic clergy, church-state relations.*